

ТЕМАТИЧНИЙ НАПРЯМОК «ФІТОТЕРАПІЯ ТА БІОМЕДИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ В СИСТЕМІ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ»

УДК 614.2:615.89:354: 615.5'0973 (477)

Гарник Т.П.¹, Андріюк Л.В.², Горчакова Н.О.³, Горова Е.В.⁴,
Гарник К.В.⁵

¹д-р мед.наук, професор, НТУУ «КПІ імені Ігоря Сікорського»,
президент ВГО «Асоціація фахівців з народної і нетрадиційної
медицини України»;

²д-р мед.наук, професор, Львівський Національний медичний
університет імені Данила Галицького, перший віце-президент ВГО
«Асоціація фахівців з народної і нетрадиційної медицини України»;

³д-р мед. наук, професор, Національний медичний університет
імені О.О. Богомольця;

⁴канд.мед.наук, доцент, віце-президент ВГО «Асоціація фахівців з
народної і нетрадиційної медицини України»

⁵канд.мед.наук, доцент, віце-президент ВГО «Асоціація фахівців з
народної і нетрадиційної медицини України»

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФІТОТЕРАПІЇ ЯК СКЛАДОВОЇ КОМПЛЕМЕНТАРНОЇ МЕДИЦИНИ У КОМПЛЕКСНІЙ, ФІЗИЧНІЙ, МЕДИЧНІЙ, ПРЕВЕНТИВНІЙ ТЕРАПІЇ, ОЗДОРОВЛЕННІ

Сьогодні проблеми здоров'я і існування людства потребують як певних ресурсів на охорону здоров'я, так і впровадження, інтегрування у класичну, офіційну медицину певних методів, засобів комплементарної медицини. Це рекомендації ВООЗ, які витікають із загальноприйнятих стратегій, починаючи від 2002р. і до тепер, а також висновків експертів країн НАТО, з питань комплементарної медицини.

Глобальна економіка охорони здоров'я зростає стрімкими темпами, ніж ВВП - витрати на цю галузь за останні 5 років у світі зросли на 35%. Але, водночас, людство не стало здоровішим.

По-перше, деякі країни можуть похвалитися прогресом у стані здоров'я населення, більшість втрачають позиції у цьому.

По-друге нездоланною проблемою стає збільшення частки хронічних недуг як на тлі екологічних негараздів, захворювань інфекційного і неінфекційного походження, травматизму, наслідків війни.

По-третє, офіційна медицина невинуватено вузько спеціалізується, розглядаючи людину як складний набір окремих механізмів, ігноруючи її фізичну і тим більше духовну цілісність.

І, зокрема, потужний розвиток фармакології вдарив не лише по хворобах, а й по людству. Статистично відомі факти, що у США від медикаментозних ускладнень щороку гине **100 тисяч осіб (причина - поліпрагмація, тобто призначення надмірної кількості ліків)**.

Ці прогалини здатна медицина, яка рятувала людство віками. Сьогодні її називають комплементарною, альтернативною, нетрадиційною (хоча саме вона є традицією лікування), натуральною.

ВООЗ ще у 1987р. визнала, що така медицина досягає більших успіхів у лікуванні хронічних недуг, вона цілком безпечна і ефективна, особливо якщо не протиставляється сучасній медицині а інтегрується в неї.

Більшість цивілізованих країн прийняли це у своїх доктринах охорони здоров'я, де народна і нетрадиційна медицина (далі-НіНМ) стала основою значної частини профілактики, реабілітації і лікування поширених захворювань як інфекційного, так і не інфекційного походження.

За даними ВООЗ комплементарним/альтернативним методом лікування віддають перевагу 65% населення розвинутих країн, у тому числі і Україна. Частка населення яка застосовує ці методи - 48% в Австралії, 70% у Канаді, 42% у США, 38% у Бельгії, 75% у Франції, 40% у Швейцарії. У США 45 коледжів проводить підготовку спеціалістів з комплементарної медицини.

Основою загально європейської політики є вільний вибір пацієнтом методу лікування, оздоровлення та відновно – реабілітаційної терапії оскільки 100 млн. європейців використовують саме народні і нетрадиційні методи (комплементарної, альтернативної медицини).

Україна – не є виключенням. Питання щодо застосування методів народної і нетрадиційної медицини у медичній практиці законодавчо урегульовано, а саме – навчально-методичне забезпечення через затверджені програми, тематичні плани, методичні рекомендації, навчальні посібники, до переліку лікарських спеціальностей з 1998року внесена - «Народна та нетрадиційна медицина», поряд з приватними ВМНЗ у державних – відкриті кафедри, курси з НіНМ, на яких проводять підготовку спеціалістів за даним фахом. В Україні, згідно рекомендацій ВООЗ, методи НіНМ інтегруються у первинну медико-санітарну допомогу як з метою комплексної, так і превентивної, відновно-реабілітаційної терапії, а з 2018р впроваджується у підготовку фахівців з фізичної і медичної терапії. Щорічно в Україні і за межами -

НІНМ висвітлюється на науково-практичних конференціях, конгресах, симпозіумах, семінарах, школах тощо.

Користується попитом серед науковців та практикуючих лікарів науково-практичне видання «Фітотерапія. Часопис», яке втретє пройшло атестацію МОН України як фахове видання для публікації основних результатів дисертаційних робіт у галузі медичних, фармацевтичних, біологічних наук, фізичної терапії, ерготерапії, який було засновано у 2002 році, а з 2024р. січня у наукометричній базі SCOPUS, МОН України – категорія «А» за фахом: Медицина, Фізична терапія, Ерготерапія, Біологія, Фармація.

Значну роль розвитку НІНМ, її науково-методичному обґрунтуванню, висвітленню, підготовки фахівців, проведенню наукових зібрань приділяє ВГО «Асоціація фахівців з народної і нетрадиційної медицини України», яка об'єднує всіх зацікавлених у цивілізованому розвитку НІНМ в Україні з 2004 року.

Таким чином, НІНМ в Україні законодавчо урегульована, додипломна і післядипломна підготовка фахівців проводиться за затвердженими програмами МОЗ і МОН України, методи НІНМ інтегровані у первинну медико-санітарну допомогу лікувальних закладів різної форми власності, як в комплексній, фізичній, медичній, так превентивній і відновно-реабілітаційній терапії, у тому числі і на санаторно-курортному етапі оздоровлення у більшості різних вікових груп пацієнтів фахівцями України, які мають теоретичний і практичний рівень знань.

Резюме: Сучасна система охорони здоров'я виявляє зростаючу потребу в інтеграції комплементарної медицини як засобу підвищення ефективності профілактики та лікування хронічних захворювань, що узгоджується з чинними рекомендаціями ВООЗ та міжнародною клінічною практикою. У низці країн впроваджено моделі, які поєднують біомедичні підходи з традиційними терапевтичними методами, розширюючи можливості лікування та забезпечуючи підготовку кваліфікованих фахівців. В Україні комплементарна медицина інституційно врегульована та інтегрована у клінічну практику, професійну освіту і реабілітаційні системи.